

STN

2150

NHÀ NƯỚC TÀI TRỢ CHO THIẾU NHI CÁC TRƯỞNG
TIỂU HỌC MIỀN NÚI - VÙNG SÂU - VÙNG XA

TRANH TRUYỆN DÂN GIAN VIỆT NAM

PHIÊN CHỢ HẸN ƯỚC

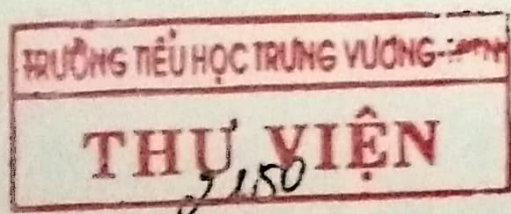

KIM ĐÔNG

TRANH TRUYỆN DÂN GIÀN VIỆT NAM

PHIÊN CHỢ HẸN ƯỚC

Tranh: Trương Hiếu
Lời: Nguyễn Trung Hậu

NHÀ XUẤT BẢN KIM ĐỒNG

Ú chừng nửa năm một lần, người H'mông Tày, Dao, Nùng, Cao Lan, Khơ Mú, Giáy, La Chí, Pà Thẻn, Cờ Lao, Lô Lô ở trên núi cao các tỉnh Hà Giang, Tuyên Quang, Cao Bằng lại lũ lượt đem các thứ hàng mình làm ra xuống các chợ Đồng Văn, Lũng Phìn, Khâu Vai, Mèo Vạc... để bán hoặc đổi về những vật dụng cần thiết.

Tại các phiên chợ này, những người đàn ông Cờ Lao trình diễn nghề làm thốt gỗ khéo léo khó ai sánh kịp, các bà các chị thì chế biến bột ngô thành món mèn mèn, bánh, chè, cháo... tuyệt ngon. Những người H'mông thì khoe kĩ thuật rèn dao, cuốc, dẹt vải thổ cẩm, nhuộm sợi và may áo tà phù. Còn các cô gái Giáy, Tày, Nùng với đôi tay mềm mại, khéo léo bày bán những tấm thổ cẩm đẹp mê hồn do chính tay mình thêu thùa, khâu vá.

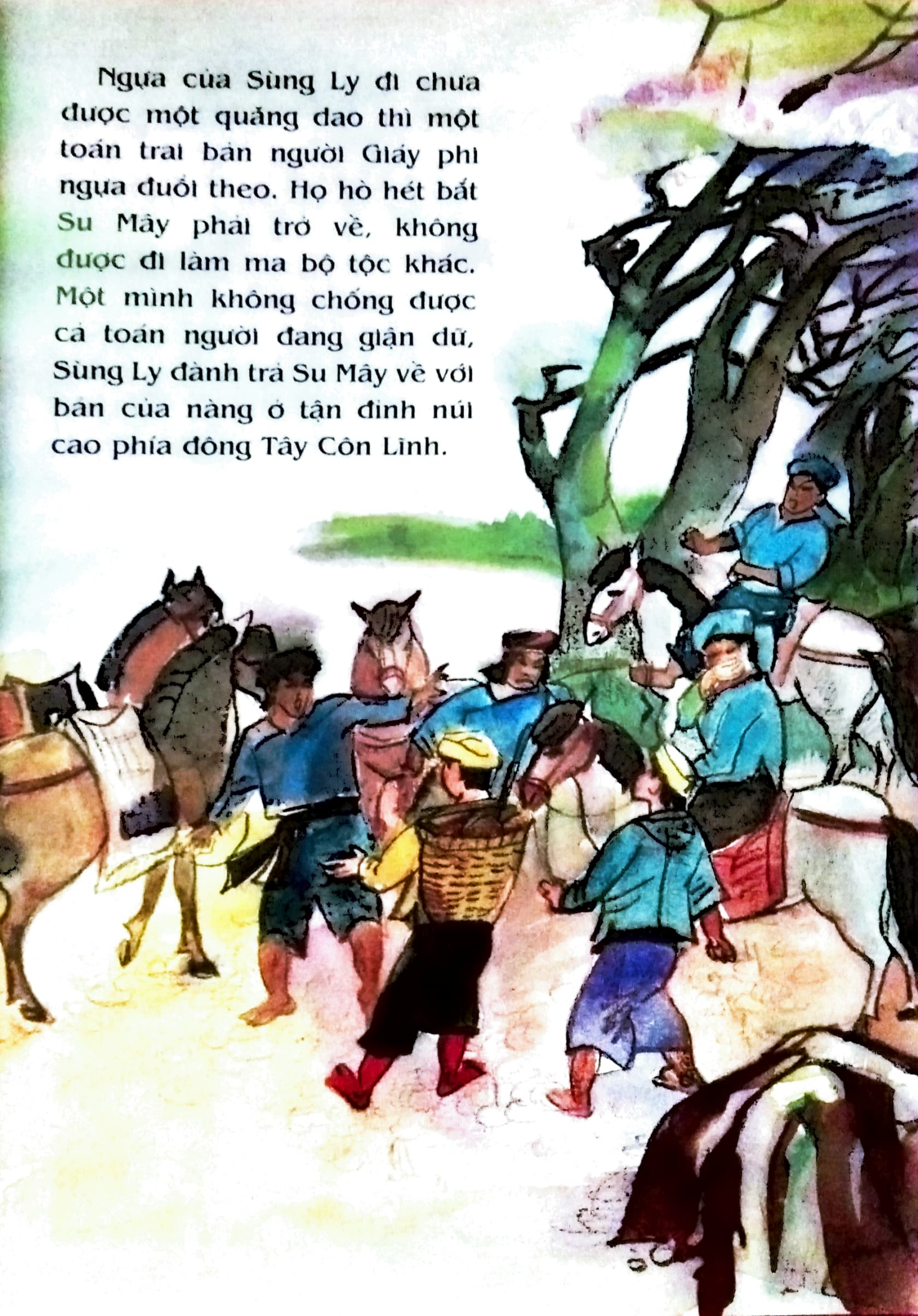
Các chàng trai còn mang tới chợ những đàn tính, đàn môi, sáo, khèn... để nhân lúc rảnh rỗi thổi lên những khúc nhạc thể hiện tâm tình của mình. Các cô gái thì thiết tha trong những câu hát sli, câu then, câu lượn...

Năm ấy, chàng trai người H'mông tên Vương Sùng Ly xuống chợ Khâu Vai. Chợt thấy một cô gái người Gláy ngồi dệt vải nơi góc chợ, chàng tới gần thổi một điệu khèn và hát làm quen. Cô gái ấy là Giàng Su Mây. Cảm động trước lời hát của Sùng Ly, Su Mây cũng nói lời đáp lại. Giọng cô trong như nước suối ban mai, ngọt như mật ong rừng, khiến chàng Sùng Ly mê mẩn. Thế là chàng mời Su Mây lên ngựa về bên mình.

Ngựa của Sùng Ly đi chưa được một quãng đường thì một toán trai bán người Glây phi ngựa đuổi theo. Họ hò hét bắt Su Mây phải trở về, không được đi làm ma bộ tộc khác. Một mình không chống được cả toán người đang gặt dư, Sùng Ly đành trả Su Mây về với bạn của nàng ở tận đỉnh núi cao phía đông Tây Côn Lĩnh.

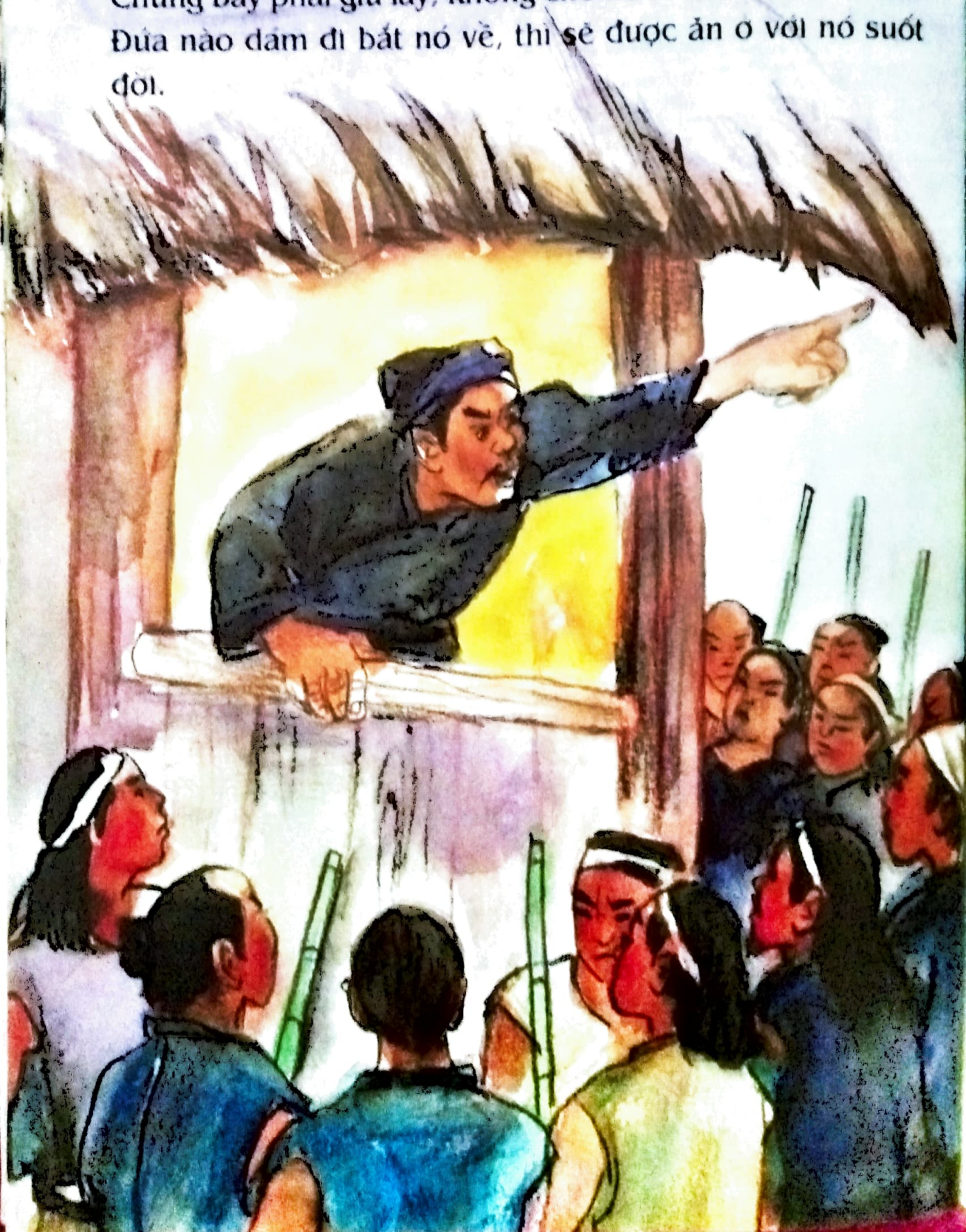
Từ đó, hằng ngày Sùng Ly dắt bò đi cày trên nương, bẻ ngô ở hốc đá, gùi đất lên núi để trồng ngô nhưng hình bóng nàng Su Mây luôn hiện lên trong đầu chàng, khiến chàng nhiều lúc thần thờ... Chàng mong cho chóng đến ngày chợ phiên Khâu Vai mở, để chàng xuống chợ, tìm gặp lại người mình yêu thương.

Đến ngày chợ họp, Sùng Ly lại gặp Su Mây. Điều khen tha thiết, điệu hát giao duyên nồng nàn lại khiến họ chẳng thể rời nhau được. Tan chợ, Sùng Ly lại rù Su Mây về bản mình. Nhưng lần này họ không đi ngựa mà dắt tay nhau trèo qua những vách núi đá, để tránh sự đuổi bắt của đám người Gláy.

Tin Su Mây theo Sùng Ly về bán người H' mông đến tại tộc trưởng người Giáy Lò A Mao. Tộc trưởng già dặn, gọi đám trai bán đến mà nói rằng:

- Su Mây là bông hoa đẹp nhất trên núi ta, là con công đẹp nhất của rừng ta, là bắp ngô to nhất trên nương ta. Chúng bay phải giữ lấy, không cho nó đi làm ma tộc khác. Đứa nào dám đi bắt nó về, thì sẽ được ăn ở với nó suốt đời.

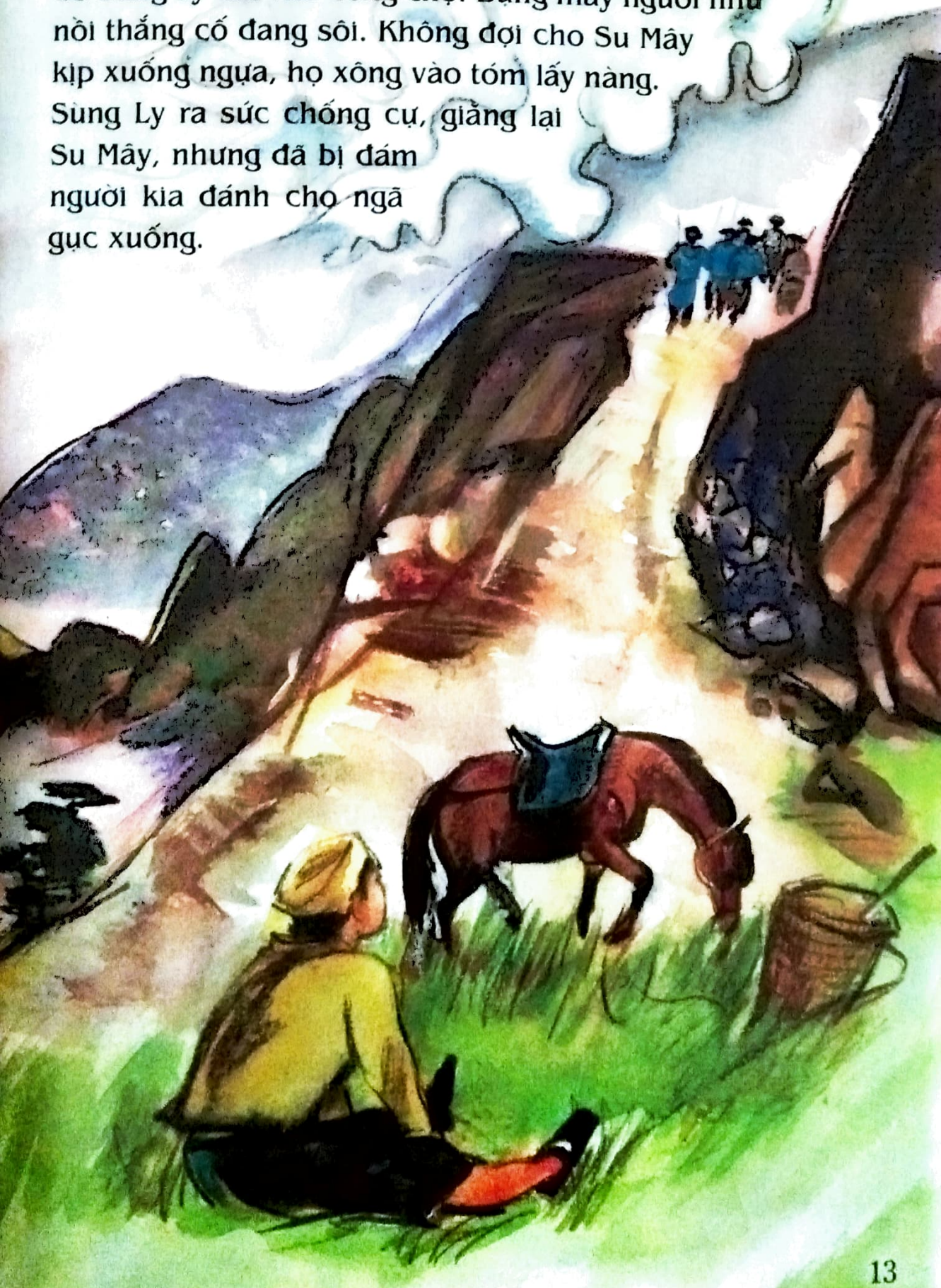

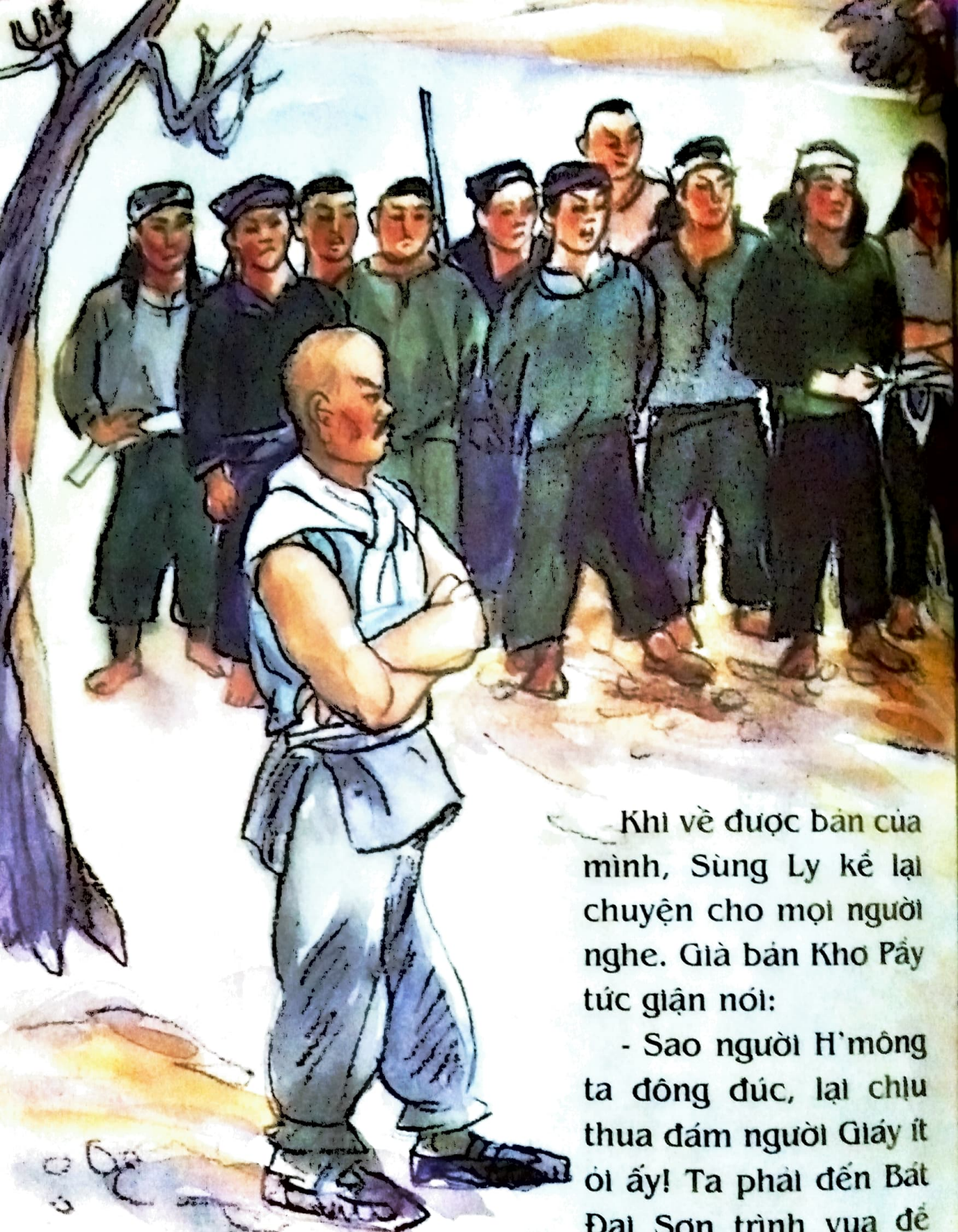
Đám trai bản người Gláy đứa nào cũng muốn được ở với Su Mây nên chúng hăm hở chia nhau đi các ngã đường rừng, theo vết chân ngựa tìm tung tích Su Mây.

Bán người H'mông thua thốt những nóc nhà cheo leo
bên sườn núi. Đám trai người Giáy tìm suốt cả trăm ngày
mà không thấy Su Mây. Cuối cùng, vì đoán rằng người
bán nào cũng phải đến chợ, nên khi sắp đến phiên chợ
Khâu Vai, bọn chúng chia nhau canh các ngã đường vào
khu chợ này.

Đến ngày chợ họp, cái mắt những trai bán người Giáy bỗng sáng lên khi thấy Su Mây ngồi trên lưng con ngựa do Sùng Ly dắt vào cổng chợ. Bụng mấy người như nồi thắp cố đang sôi. Không đợi cho Su Mây kịp xuống ngựa, họ xông vào tóm lấy nàng. Sùng Ly ra sức chống cự, giằng lại Su Mây, nhưng đã bị đám người kia đánh cho ngã gục xuống.

Khi về được bản của mình, Sùng Ly kể lại chuyện cho mọi người nghe. Già bản Kho Pây tức giận nói:

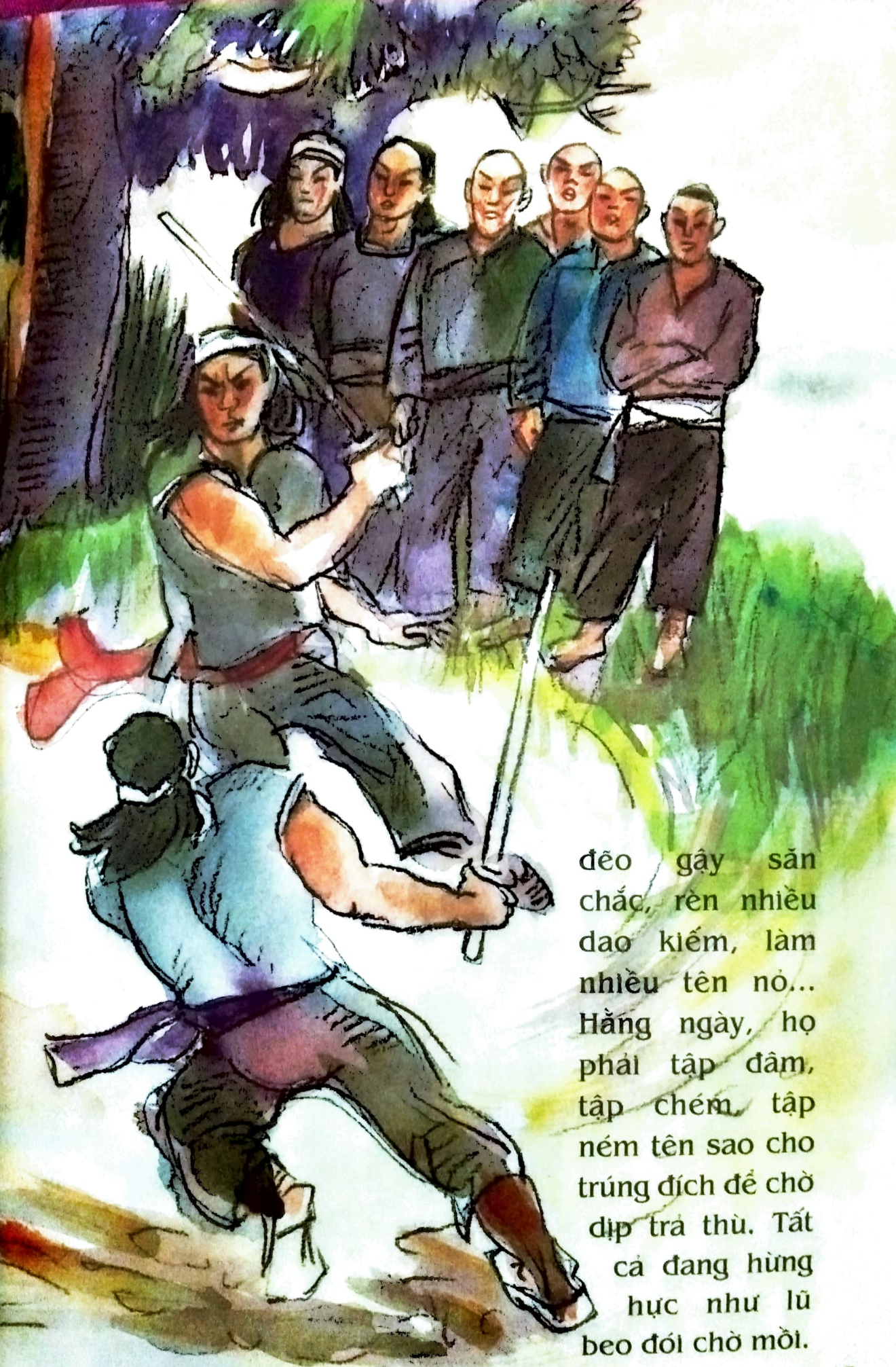
- Sao người H'mông ta đông đúc, lại chịu thua đám người Giáy ít ỏi ấy! Ta phải đến Bát Đại Sơn trình vua để vua ra lệnh đuổi bọn

chúng ra khỏi vùng Tây Côn Lĩnh, bắt hết con gái Giáy về làm vợ đàn ông người mình.

Thế rồi không biết vua người H'mông phán thế nào mà già bản Kho Pây về bắt con trai người H'mông phải

đeo gậy sắn
chắc, rèn nhiều
dao kiếm, làm
nhiều tên nỏ...
Hằng ngày, họ
phải tập dâm,
tập chém, tập
ném tên sao cho
trúng đích để chờ
dịp trả thù. Tất
cả đang hùng
hực như lũ
beo đói chờ mồi.

đeo gậy sắn
chắc, rèn nhiều
dao kiếm, làm
nhiều tên nỏ...
Hằng ngày, họ
phải tập đâm,
tập chém, tập
ném tên sao cho
trúng đích để chờ
dịp trả thù. Tất
cả đang hùng
hực như lũ
beo đói chờ mồi.

Khi ấy, trên bàn người
Giáy, Su Mây đang ngồi
trước mặt tộc trưởng A
Máo. A Máo nói:

- Trước đây, đôi nương của người Gláy ta rất nhiều, lại ở chân núi, rất dễ trồng ngô lúa nhưng người H'mông cây đồng cây nhiều đã lấy hết đôi nương của ta, dồn ép chúng ta lên tận đỉnh núi mây mù này. Bụng người H'mông có rắn độc, không thể làm bạn với họ được đâu!

Lại thêm lão thầy mo Nhím nổi tiếng ở Quận Bạ lên nói rằng:

- Xưa nay, người Gláy làm ma nhà người Gláy, người H'mông làm ma nhà người H'mông. Nếu người Gláy cố tình trái ý Giàng đi làm ma người H'mông thì Giàng sẽ bắt tội, ăn ở với nhau sẽ nghèo khổ suốt đời mà lại không có con cái nữa đó.

TRƯỜNG MẪU HỌC TRUNG VƯƠNG
THƯ VIỆN
21/9/20

Su Mây ngoan ngoãn vâng dạ. Nhưng tình yêu với chàng trai H'mông nhu đồng lúa đang ngùn ngụt cháy trong lòng nàng, không gì dập tắt được. Nàng nghe như văng vẳng đâu đây điệu khèn, tiếng hát của Sùng Ly. Một ngày nọ, khi lên nương tra hạt ngô, vì nhớ Sùng Ly quá đỗi, nàng đã trốn đi tìm chàng.

Những người H'mông ở bản Sùng Ly đang rủ nhau kéo lên núi để đánh người Giáy. Nhưng Sùng Ly không đi. Anh nói với mọi người:

- Cái tay tôi không biết đánh nhau. Cái đầu tôi không muốn thù hằn. Cái bụng tôi chỉ muốn được yêu thương thôi.

Và rồi anh lại một mình xuống chợ, bụng mong là sẽ gặp lại Su Mây.

Thật may, điệu khèn tiếng hát của anh đã bay tới tại Su Mây và dẫn bước chân nàng tìm gặp anh. Su Mây nước mắt đã chảy hết sự tình cho người yêu nghe. Chàng Sung Ly buồn bã nói:

- Hai tộc giờ như con hoẵng con beo, lại đánh nhau mất thôi!

Nói rồi chàng ru người yêu đi trốn.

Biết được người H'mông đang chuẩn bị đánh người Giáy, tộc trưởng A Máo liền tụ tập những trai bản lại, lệnh cho họ làm những bẫy đá khắp xung quanh bản và đeo gót thật nhiều tên, nó... Cả bản người Giáy thề với nhau rằng, quyết không để người H'mông cướp nương và bắt con gái người Giáy về làm vợ.

Đoàn người H'mông mang gậy gộc, tên nỏ ùn ùn kéo lên bán người Giáy. Không thấy người nào ra tiếp, họ liền đập phá ngô lúa trên nương, bắt dê bò của người Giáy đang thả trên triền núi.

Tộc trưởng A Máo thấy vậy, xầm xầm chạy ra quát lớn:

- Dừng lại! Dừng lại! Sao chúng mày tàn ác như vậy?
Sao lại muốn bắt Su Mây? Con gái người H'mông cũng
đẹp như trăng rằm, như gió mát đầy thôn! Con trai bản ta
muốn lấy vợ người H'mông, chúng mày không cho, sao
lại muốn bắt người Gláy về làm vợ người H'mông?

Nhưng đám người H'mông đâu có nghe. Họ tiếp tục đập phá và bắt súc vật. Tộc trưởng A Máo và dân bản tức đến chín cả ruột gan mà không làm gì được. Vì người H'mông rất đông, rất nhiều. Họ chỉ biết nghiền răng cắn giân, thề không uống chung nước suối, không chung gió núi mưa ngàn với người H'mông.

Đi trốn được ít ngày, Su Mây báo người yêu:

- Sùng Ly à, hay mình quay về bản người Gláy đi! Người bản em chắc không đuổi chàng đâu. Mình sống ở bản Gláy, rồi sau này về bản H'mông xin người H'mông cho mình ở lại.

Sùng Ly thuận tình nghe theo. Hai người lại băng rừng băng núi trở về bản người Gláy.

Đang cơn tức giận vì ruộng nương bị phá, trâu bò, dê lợn bị bắt hết, lại thấy Su Mây dẫn Sùng Ly về bản, tộc trưởng A Máo liền ra lệnh trói nhốt Sùng Ly vào chuồng ngựa và dọa sẽ giết chàng nếu bọn người H'mông còn tiếp tục phá phách.

Biết Sùng Ly bị bắt, già bản Kho Páy cùng cả bản H'mông lại kéo nhau đến núi Tây Côn Lĩnh. Bọn họ quyết đánh để đòi lại Sùng Ly và đuổi bọn người Giáy lên tận chóp núi. Người Giáy chống trả quyết liệt. Hai bên đánh nhau dữ dội khiến máu chảy nhiều, thương tích cũng nhiều.

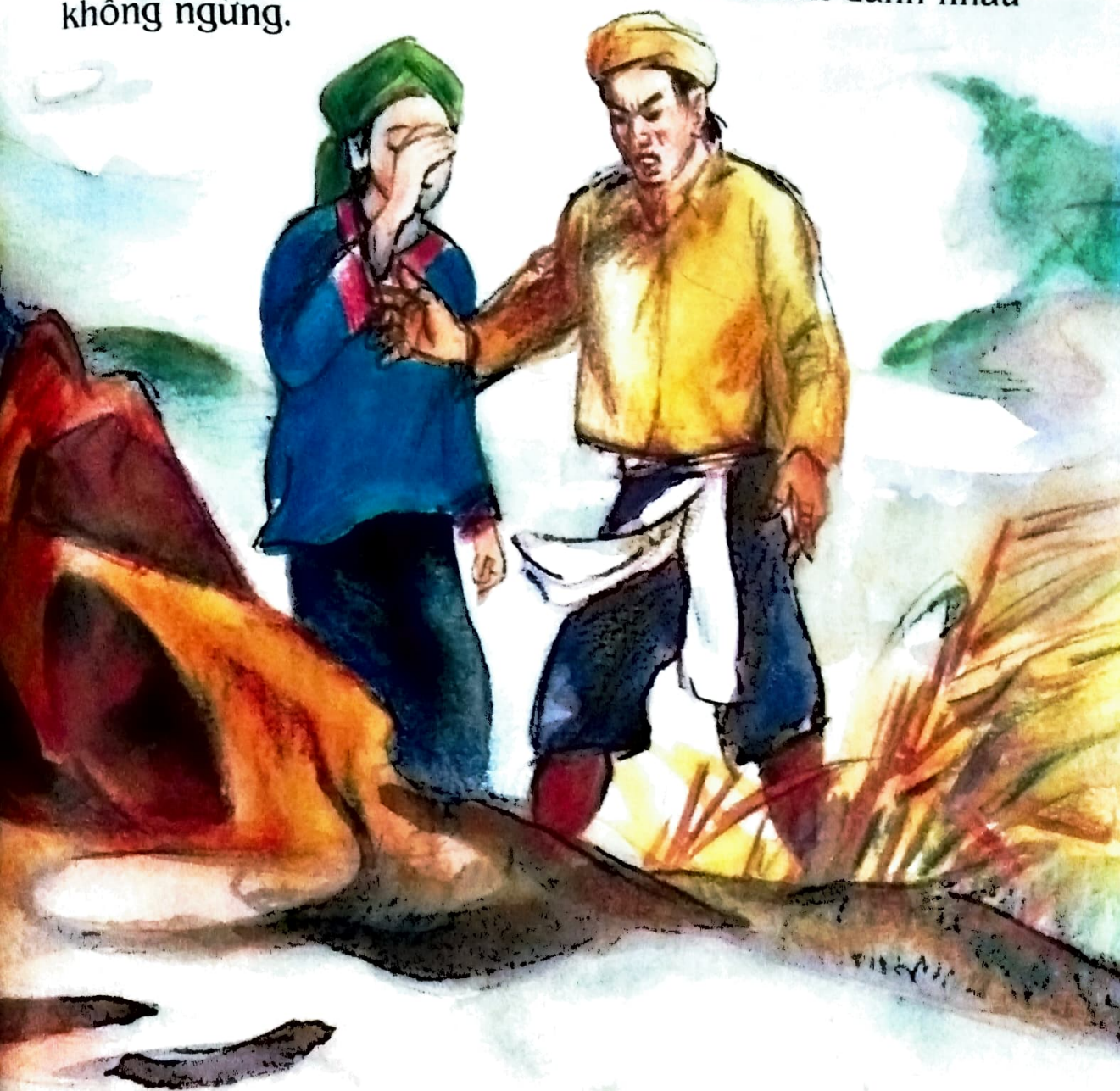
Thừa lúc mọi người đang hỗn loạn, Su Mây chạy đến
chuông ngựa còi trời cho Sùng Ly. Nàng giục người yêu:

- Sùng Ly, hãy trốn mau đi!

Nhưng Sùng Ly không trốn.
Chàng chạy đi khắp nơi,

gào thét can ngăn mọi người đừng đánh nhau nữa. Tiếng chàng âm vang vách đá, tan vào gió núi. Chàng gào đến khản cả tiếng, đến mệt rũ đi mà hai bên vẫn đánh nhau không ngừng.

Nhìn cảnh tang thương ấy, Su Mây đành gạt nước mắt nói với Sùng Ly:

- Thôi, Giàng không cho chúng ta làm bạn với nhau, đành phải chia tay thôi!

Sùng Ly cũng nghẹn ngào:

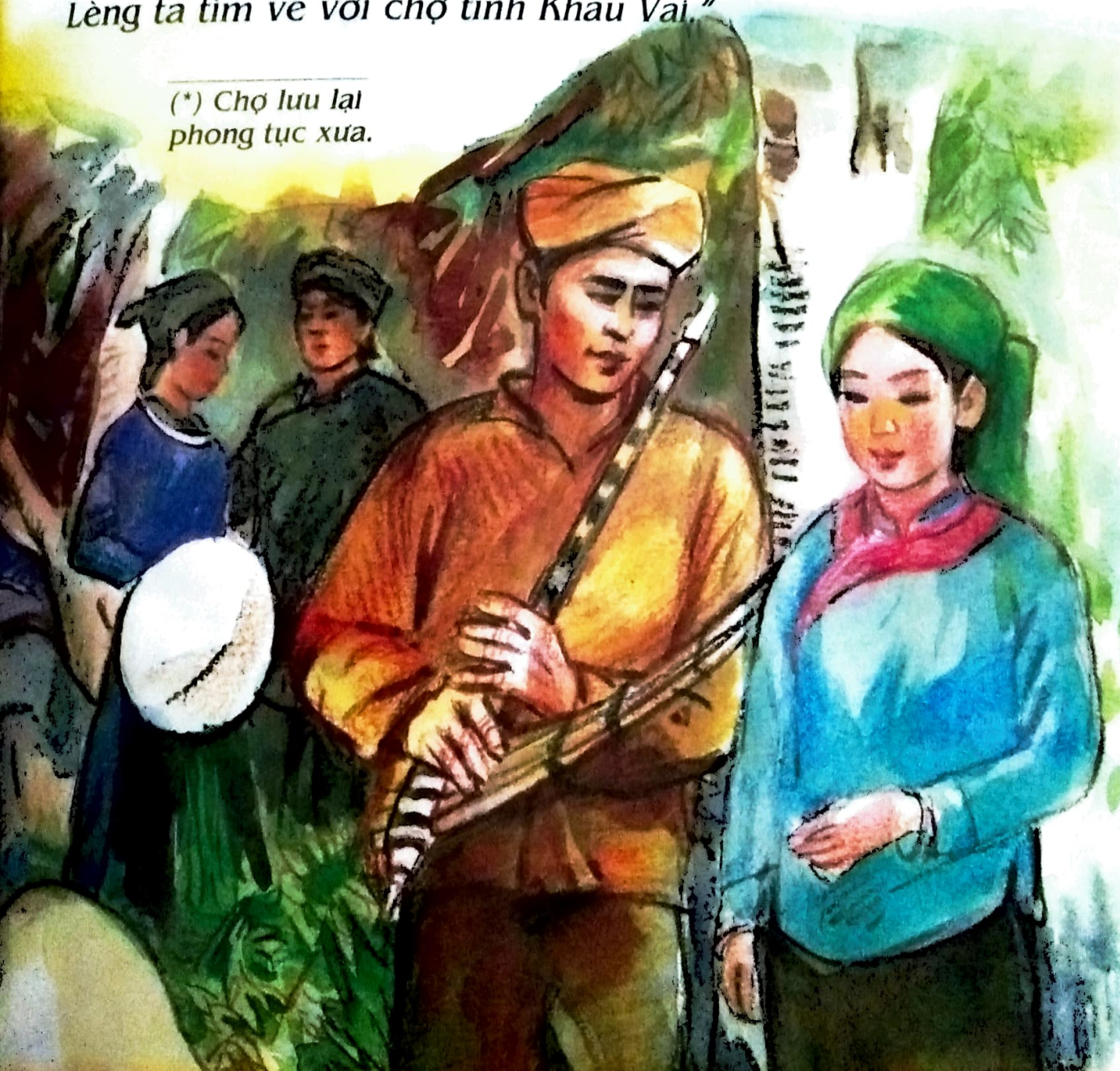
- Chúng ta mắc tội với Giàng nhiều quá, đành phải theo ý Giàng vậy!

Hai người dắt tay nhau xuống núi, xin hai bộ tộc ngừng đánh nhau. Họ hứa sẽ không yêu nhau nữa để cho Su Mây về làm ma nhà người Giáy. Họ chỉ xin mỗi năm được gặp nhau một lần vào ngày phiên chợ Khâu Vai, đó là ngày 27 tháng Ba âm lịch. Người H'mông và người Giáy nghe vậy cũng đồng ý. Họ lần lượt kéo nhau trở về nhà.

Thế là Sùng Ly và Su Mây mỗi người một ngả. Họ mong cho chóng đến ngày phiên chợ Khâu Vai để được gặp nhau. Và từ đó, cứ đến ngày 27 tháng Ba hằng năm, đôi trẻ lại gặp nhau tại phiên chợ, ngậm ngùi kể cho nhau nghe nỗi niềm thương nhớ trong lòng. Từ đó, nhiều đôi nam nữ yêu nhau mà không lấy được nhau, cũng đến chợ Khâu Vai để gặp gỡ, tâm tình. Người đến ngày một đông thêm, dần dần thành ra một phiên chợ hẹn ước giữa những đôi trai gái, gọi là chợ tình, dân địa phương còn gọi là *Khử phong lờ*^(*). Cho đến tận ngày nay, chợ ấy vẫn còn. Trai gái dân tộc vùng cao thường hát: "Đợi em qua mùa lạnh. Đợi anh qua mùa đào... Vượt đèo Mã Pí Lèng ta tìm về với chợ tình Khâu Vai."

(*) Chợ lưu lại
phong tục xưa.

PHIÊN CHỢ HẸN ƯỚC

NHÀ XUẤT BẢN KIM ĐỒNG

55 Quang Trung, Q. Hai Bà Trưng, Hà Nội

ĐT: (04) 3 943 4730 - 3 942 8632 - Fax: (04) 3 822 9085

Website: www.nxbkimdong.com.vn - Email: kimdong@hn.vnn.vn

CHI NHÁNH NXB KIM ĐỒNG TẠI MIỀN TRUNG

102 Ông Ích Khiêm, TP. Đà Nẵng

ĐT: (0511) 3 812 335 - Fax: (0511) 3 812 334

Email: cnkimdongmt@nxbkimdong.com.vn

CHI NHÁNH NXB KIM ĐỒNG TẠI TP. HỒ CHÍ MINH

276 Nguyễn Đình Chiểu, Q.3, TP. Hồ Chí Minh

ĐT: (08) 3 930 3447 - Fax: (08) 3 930 5867

Email: cnkimdong@nxbkimdong.com.vn

Chịu trách nhiệm xuất bản - Giám đốc: **PHẠM QUANG VINH**
Chịu trách nhiệm bản thảo - Phó Giám đốc: **NGUYỄN HUY THẮNG**

Biên tập: **NGUYỄN SÔNG THAO**

Trình bày: **BÍCH HỒNG**

Trình bày bìa: **TÔ HỒNG THỦY**

In 31.372 bản - Khổ 14.5 cm x 20.5 cm

Tại Công ty CP In & TM Quốc Duyệt

Đăng ký kế hoạch xuất bản số: 1797-2014/CXB/23-147/KĐ cấp ngày 04/9/2014

Quyết định xuất bản số: 351B/QĐKĐ kí ngày 18/9/2014

In xong và nộp lưu chiểu tháng 10/2014

TRANH TRUYỆN DÂN GIAN VIỆT NAM

“Đội em qua mùa lạnh. Đội anh qua mùa đào...
Vượt đỉnh Mã Pì Lèng ta tìm về với chợ tình Khâu
Vai.”

Đó là câu hát thiết tha của những chàng trai cô gái vùng cao, hẹn nhau về với chợ tình Khâu Vai. Chợ họp một phiên duy nhất trong năm, vào ngày 27 tháng Ba âm lịch, tại huyện Mèo Vạc, tỉnh Hà Giang. Do đầu mà có phiên chợ độc đáo này? Các em hãy đọc truyện sẽ rõ!